

1. Proċeduri għall-korrezzjoni u l-irtirar (Art. 10(2))

Jekk it-*Titolu Eżekuttiv* ikun sentenza mill-qorti, li tinkludi soluzzjonijiet bil-qorti jew ftehimiet ġuridici bejn il-partijiet, iċ-*ċertifikazzjoni taqa'* taħt il-kompetenza ta' qorti tal-prim'istanza (l-Artikolu 2(1) tad-Digriet ta' Urgenza tal-Gvern Nru 119/2006 dwar il-mizuri meħtieġa sabiex jiġu implimentati ċerti Regolamenti tal-Komunità mid-data tal-adeżjoni tar-Rumanija mal-UE, approvat bl-emendi mil-Liġi Nru 191/2007, kif emendata).

L-applikazzjoni għar-rettifika ta' *ċertifikat* hija l-kompetenza tal-qorti li ħarġet iċ-*ċertifikat*. Il-qorti tiddeċiedi dwar l-applikazzjonijiet sabiex jinħarġu *ċertifikati* lili tiegħu deċiżjoni mingħajr ma tikkonvoka l-partijiet. Deċiżjoni dwar l-aċċettazzjoni ta' applikazzjoni ma tkunx suġġetta għall-appell. Jinħareġ *ċertifikat* lill-kreditur u tintbagħat kopja lid-debitur. Jista' jitressaq appell kontra deċiżjoni għaċ-*ċaħda* ta' applikazzjoni fi żmien 15-il jum minn meta toħroġ id-deċiżjoni jekk il-kreditur kien preżenti, u fi żmien 15-il ġurnata minn meta tkun giet innotifikata d-deċiżjoni jekk il-kreditur ma kienx preżenti. L-istess dispożizzjonijiet japplikaw f'każ ta' rieżami dwar punt tal-liġi (*recurs*) (l-Artikolu 2, l-Artikolu 3, l-Artikolu 5 u l-Artikolu 6 tal-Artikolu 11 tad-Digriet ta' Urgenza tal-Gvern Nru 119/2006 dwar il-mizuri meħtieġa sabiex jiġu implimentati ċerti Regolamenti tal-Komunità mid-data ta' adeżjoni tar-Rumanija mal-UE, approvati permezz tal-emendi mil-Liġi Nru 191/2007, kif emendata).

Applikazzjoni sabiex jiġi ritirat *ċertifikat* trid tiġi pprezentata lill-qorti li ħarġitu fi żmien xahar minn meta jkun gie nnotifikat iċ-*ċertifikat*. Jekk wara li jissejtnu l-partijiet, il-qorti ssib li nħareġ *ċertifikat* mingħajr ma ntaħqu l-kundizzjonijiet previsti fir-Regolament (UE) Nru 805/2004, hija terġa' teżamina mill-ġdid il-mizuri li ttieħdu u tirtira iċ-*ċertifikat*, kollu kemm hu jew parti minnu. Jista' jitressaq appell kontra deċiżjoni fi żmien 15-il jum minn meta tkun giet innotifikata. L-istess dispożizzjonijiet japplikaw f'każ ta' rieżami dwar punt tal-liġi (*recurs*) (l-Artikolu 7 tal-Artikolu 11 tad-Digriet ta' Urgenza tal-Gvern Nru 119/2006 dwar il-mizuri meħtieġa sabiex jiġu implimentati ċerti Regolamenti tal-Komunità mid-data ta' adeżjoni tar-Rumanija mal-UE, approvati permezz tal-emendi mil-Liġi Nru 191/2007, kif emendata).

Il-proċedimenti ta' rieżami msemmijin fl-Artikolu 19(1)

Il-proċedimenti ta' rieżami skont il-leġiżlazzjoni Rumena li huma msemmijin fl-Artikolu 19(1) jikkostitwixxu forum ta' rimedju ordinarju: appell (*apel*); u rimedju straordinarju: ir-rieżami dwar punt tal-liġi (*recurs*), ir-rikors għall-annullament (*contestație în anulare*) u r-rieżami (*revizuire*).

2. Proċeduri għar-reviżjoni (Art. 19 (1))

Il-proċedimenti ta' rieżami msemmijin fl-Artikolu 19(1)

Il-proċedimenti ta' rieżami skont il-leġiżlazzjoni Rumena li huma msemmijin fl-Artikolu 19(1) jikkostitwixxu forum ta' rimedju ordinarju: appell (*apel*); u rimedju straordinarju: ir-rieżami dwar punt tal-liġi (*recurs*), ir-rikors għall-annullament (*contestație în anulare*) u r-rieżami (*revizuire*).

Appell huwa regolat bl-Artikoli 466-482 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Id-deċiżjonijiet meħuda fl-ewwel istanza jistgħu jiġu appellati. Il-limitu ta' żmien biex jiġi pprezentat appell huwa ta' 30 jum minn meta tiġi kkomunikata d-deċiżjoni. L-eżekuzzjoni ta' deċiżjoni tal-ewwel istanza tiġi sospiza matul l-appell. L-appell u r-raġunijiet li fuqhom dan ikun ibbażat jiġu pprezentati lill-qorti li qed tiġi appellata d-deċiżjoni tagħha.

Ġaladarba l-limitu ta' żmien għall-appell jiskadi, l-intimat huwa intitolat, skont il-proċediment legali li fih qed jinstema' l-appell tal-parti opposta, biex jiformula appell bil-miktub (**magħruf bħala kontroappell: apel incident**) permezz ta' applikazzjoni tiegħu li għandha l-għan li tibdel id-deċiżjoni tal-qorti tal-prim'istanza. F'każ ta' kopartecipazzjoni proċedurali, u meta partijiet terzi jkunu intervjenew fil-proċedimenti tal-ewwel istanza, l-intimat huwa intitolat, ġaladarba l-perjodu tal-appell ikun skada, li jipprezenta appell bil-miktub (**magħruf bħala appell ipprovokat: apel provocat**) kontra l-intimat l-ieħor jew il-persuna li dehret fil-kawża li nstembgħet fl-ewwel istanza, u li mhijiex parti mill-appell ewleni, jekk l-involviment ta' din tal-aħħar huwa fl-aħħar mill-aħħar tali li jkollu konsegwenzi għall-istatus legali tal-intimat fil-proċedimenti.

Il-kontroappell u l-appell ipprovokat jiġu pprezentati mill-intimat hekk kif l-appell ewleni jiġi indirizzat.

L-appell imressaq kif dovut fi żmien il-perjodu mitlub, jagħti lok għal valutazzjoni ġdida dwar il-merti tal-każ, u l-qorti tal-appell taqta' s-sentenza kemm skont il-fatti kif ukoll skont il-liġi (**l-effett devoluttiv tal-appell: efectul devolutiv al apelului**).

Il-qorti tal-appell terġa' tivvaluta mill-ġdid il-merti tal-każ skont il-limiti stipulati mill-appellant u b'referenza għas-soluzzjonijiet li jiddependu fuq il-parti tas-sentenza li sar l-appell kontriha. Id-devoluzzjoni sseħħ għall-każ kollu meta l-appell ma jkunx limitat għal ċerti soluzzjonijiet tad-dispożittiv taħt appell, meta s-sentenza probabbilment li se tispicċa annullata jew meta l-oġġett tat-tilwima ma jistax jiddividi ruħu.

Il-qorti tal-appell tista' tikkonferma s-sentenza appellata, f'liema każ hija tiċhad jew tirrevoka l-appell, jew tiddikjara li l-proċedimenti skadielhom iż-żmien. Jekk l-appell jiġi aċċettat, il-qorti tista' tannulla s-sentenza appellata jew tibdilha.

Jekk jinstab li l-qorti tal-prim'istanza qatgħet il-każ hażin, mingħajr ma eżaminat il-merti tiegħu jew jekk il-każ instema' fl-assenza tal-partijiet li ma tharrkux legalment, il-qorti tal-appell tannulla s-sentenza appellata u tevalwa l-merti tal-każ. Il-qorti tal-appell imbagħad tannulla d-deċiżjoni appellata u tirreferi l-każ biex jerġa' jiġi eżaminat fil-qorti tal-prim'istanza; ir-riferiment biex każ jerġa' jiġi eżaminat jista' jseħħ darba biss tul il-proċedimenti.

Jekk il-qorti tal-appell tikkonkludi li l-qorti tal-prim'istanza ma kellhiex il-ġurisdizzjoni, hija tirrevoka s-sentenza kkontestata u tirreferi l-każ lill-qorti kompetenti jew, fejn ikun xieraq, tiċhad ir-rikors bħala inammissibbli.

Jekk il-qorti tal-appell tikkonkludi li għandha l-ġurisdizzjoni fl-ewwel istanza, hija tirrevoka s-sentenza appellata u teżamina l-merti tal-każ.

L-appellant ma jistax, b'riżultat tal-appell tiegħu stess, jispicċa f'sitwazzjoni aghar minn dik li qiegħed fiha permezz tas-sentenza li qed tiġi appellata.

Ir-rieżami dwar punt tal-liġi huwa regolat bl-Artikoli minn 483 sa 502 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Sentenzi li jkun hemm appell dwarhom, dawk mogħtija mingħajr dritt għall-appell u oħrajn f'każijiet previsti espressament huma suġġetti għal rieżami dwar punt tal-liġi. Sentenzi mogħtija dwar ċerti suġġetti bħal li ġejjin, ma humiex suġġetti għal dan ir-rieżami: il-kustodja legali, il-familja, l-istat ċivili, l-amministrazzjoni ta' binjiet, l-evakwazzjoni. Is-servitù, it-tibdil fil-konfini, l-immakar ta' konfini, l-obbligi biex jitwettqu azzjonijiet jew biex ma jitwettqux azzjonijiet li ma jistgħux jitkeju f'termini ta' flus, id-dikjarazzjoni ġudizzjarja tal-mewt ta' persuna, id-diviżjoni legali, in-navigazzjoni ċivili, it-tilwim industrijali, is-sigurtà soċjali, l-esproprijazzjoni, il-kumpens għad-danni kkawżati minn żball ġudizzjarju, it-talbiet li jistgħu jingħataw li l-valur monetarju tagħhom jasal sa RON 500 000, u d-deċiżjonijiet tal-Bordijiet tal-Appell, huma suġġetti biss għall-appell.

Il-limitu ta' żmien sabiex jintalab ir-rieżami ta' punt tal-liġi huwa ta' 30 jum min-notifika tad-deċiżjoni. Ir-rieżami jitlesta mill-qorti li ġerarkikament hija oġhla minn dik li tkun qatgħet is-sentenza li qed tiġi appellata. Fuq it-talba tal-appellant, il-qorti inkarigata biex twettaq ir-rieżami tista' tordna s-sospensjoni tas-sentenza suġġetta għall-appell.

Il-kontroeżami dwar punt tal-liġi u r-rieżami pprovokat dwar punt tal-liġi jistgħu jittwettqu fil-każijiet speċifikati għal kontroappell u għal appell ipprovokat. Meta rieżami dwar punt tal-liġi jkun ġie ddkjarat fil-prinċipju bħala ammissibbli, il-qorti tista', wara li tkun iwwerifikat ir-raġunijiet kollha mressqa u wara li tkun eżaminat il-punt tal-liġi, taċċettah, tiċhdu jew tirrevokah, jew tiddikjara li l-proċedimenti skadielhom iż-żmien. Jekk jintlaqa' r-rieżami dwar punt tal-liġi, is-sentenza appellata tista' tiġi annullata kollha kemm hi jew parti minnha. Is-sentenza annullata ma għandha l-ebda effett. Il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni jew ta' assigurazzjoni mwettqa abbażi ta' din is-sentenza ma għandhom l-ebda setgħa legali. Il-qorti tistabbilixxi dan, *ex officio*, permezz tas-sentenza li tannulla l-appell.

Jekk l-appell jiġi annullat, is-sentenzi tal-qorti tal-appell li jirrigwardaw il-kwistjonijiet dwar il-liġi li ġew solvuti huma vinkolanti fuq il-qorti li eżaminat il-merti tal-każ. Meta s-sentenza tiġi annullata minhabba ksur tar-regoli proċedurali, il-proċess ta' eżami jerga' jibda mill-ġdid mill-att irrevokat. Wara li appell ikun ġie annullat, il-qorti tal-prim'istanza terġa' tevalwa mill-ġdid il-każ fi hdan il-limiti tal-annullament filwaqt li tiegħu inkonsiderazzjoni r-raġunijiet kollha invokati quddiem il-qorti li s-sentenza tagħha ġiet annullata.

Meta punt tal-liġi jkun qed jiġi rieżaminat u meta jkun hemm is-smiġħ mill-ġdid ta' seduta wara li sentenza tiġi annullata mill-qorti tal-appell, is-sitwazzjoni tal-parti kkonċernata ma tistax tinbidel għall-agħar.

Ir-rikors għal annullament huwa rregolat bl-Artikoli minn 503 sa 508 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Is-sentenzi finali jistgħu jiġu appellati permezz ta' rikors għall-annullament meta l-attur ma jkunx ġie debitament imħarrek u ma kienx preżenti meta l-każ ġie eżaminat. Jitressaq rikors għall-annullament għand il-qorti li qed tiġi kkontestata s-sentenza tagħha. Dan jista' jiġi ppreżentat fi żmien 15-il jum minn meta tkun ġiet ikkomunikata d-deċiżjoni, u mhux aktar tard minn sena mid-data ta' meta s-sentenza tkun saret finali. Il-qorti tista' tissospendi l-eżekuzzjoni tad-deċiżjoni li qed jintalab l-annullament tagħha bil-kundizzjoni li tiġi ddepożitata garanzija. Jekk il-baži tal-oġġezzjoni tkun sostanzjata, il-qorti taqta' l-każ b'sentenza waħda li permezz tagħha tannulla d-deċiżjoni li hemm l-appell kontriha. Sentenza li tingħata f'rikors għall-annullament tista' tiġi kkontestata daqslikienu kienet id-deċiżjoni li hemm l-appell kontriha.

Rieżami huwa rregolat bl-Artikoli minn 509 sa 513 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Jista' jkun hemm applikazzjoni għal rieżami ta' deċiżjoni fuq il-merti ta' każ jew rieżami li jirreferi għall-merti ta' każ, jekk il-parti kkonċernata, f'ċirkustanzi li ma kinux fil-kontroll tagħha, ġiet impedita milli tidher fil-qorti u tkun innotifikat lill-qorti dwar dan. Il-perjodu li fih għandu jittwettaq ir-rieżami huwa ta' 15-il ġurnata, li jibda jiddekorri mid-data ta' meta ma tibqax tapplikka r-raġuni għaliex il-parti ma setgħetx tidher il-qorti. Il-qorti tista' tissospendi l-eżekuzzjoni tas-sentenza li qed jiġi applikat ir-rieżami tagħha, bil-kundizzjoni li tiġi ddepożitata garanzija. Jekk il-qorti tiddikjara rikors għal rieżami eżekutorju, hija tbiddel is-sentenza kollha li kien hemm l-appell kontriha jew parti minnha, u jekk tinqata' sentenza finali mhux favorevoli, hija tannulla tali sentenza. Sentenza li tinqata' f'rikors għal rieżami hija suġġetta għall-proċeduri tal-appell stabbiliti mil-liġi fir-rigward tas-sentenzi rieżaminati.

3. Lingwi aċċettati (Art. 20(2)(c))

Il-lingwa Rumena.

4. Awtoritajiet nominati biex jiċċertifikaw id-dokumenti awtentici (Art. 25)

Jekk it-Titolu Eżekuttiv ikun strument awtentiku, jaqa' taħt il-kompetenza tal-qorti distrettwali tad-distrett fejn jinsab l-emittent tal-att (l-Artikolu 2(2) tal-Artikolu 1 tad-Digriet ta' Urgenza tal-Gvern Nru 119/2006 dwar il-miżuri meħtieġa sabiex jiġu implimentati ċerti Regolamenti tal-Komunità mid-data tal-adeżjoni tar-Rumanija mal-UE, approvat bl-emendi mil-Liġi Nru 191/2007, kif emendata).

L-aħħar aġġornament: 17/02/2017

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-Istati Membri responsabbli għall-ġestjoni tal-paġni tal-kontenut nazzjonali huma fil-proċess li jaġġornaw xi ftit mill-kontenut fuq dan is-sit web fid-dawl tal-ħruġ tar-Renju Unit mill-Unjoni Ewropea. Jekk is-sit ikun fih kontenut li għadu ma jirriflettix il-ħruġ tar-Renju Unit, dan mhux intenzjonat u se jiġi indirizzat.